PRECRKVA

idejni projekt uređenja
prostora Precrkve u Čilipima
s pripadajućim sanitarnim prostorima

PROTO
-ARCH

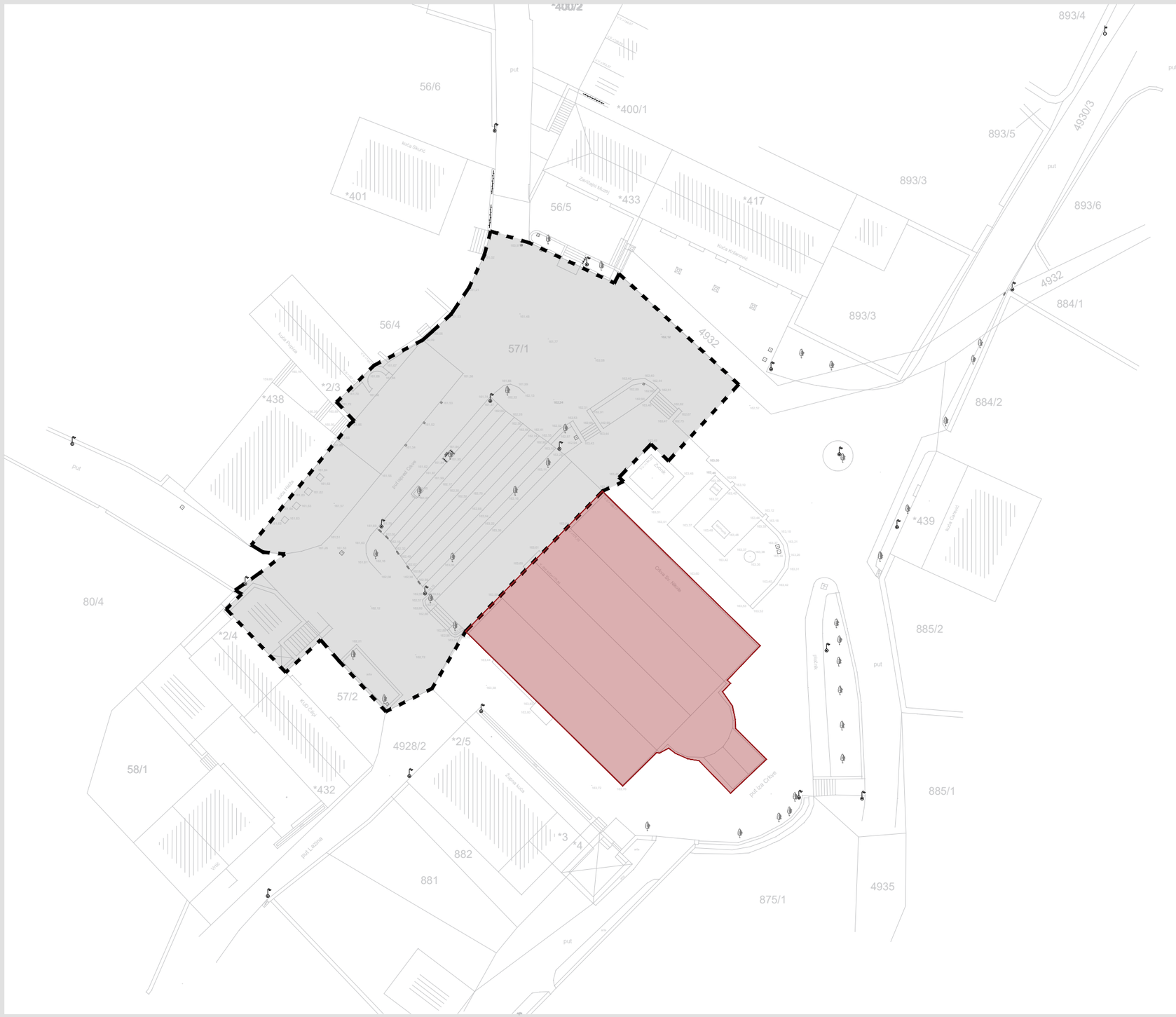
NAZIV PROJEKTA:	IDEJNI PROJEKT UREĐENJA PROSTORA PRECRKVE U ČILIPIMA
IZRAĐIVAČ:	PROTO-ARCH d.o.o. Dr. Ante Starčevića 24, 20000 Dubrovnik
AUTOR:	LEA ĐUROVIĆ RUSO, mag.ing.arch.
SURADNICI:	MARA BRAILO, bacc.ing.arch JOSIP GOLEMAC, mag.ing.arch. MIA VEZILIĆ, bacc.ing.arch. ANA ZGLAV, bacc.ing.arch.
DATUM PREZENTACIJE:	listopad, 2026.

PROTO
-ARCH

SADRŽAJ

01 PROJEKTNI ZADATAK
02 POVIJESNI KONTEKST
03 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA
04 FOTODOKUMENTACIJA
05 OPIS KONCEPTA
06 PLANIRANO STANJE / VIZUALIZACIJE / MATERIJALNOST
07 REFERENTNI PRIMJERI
08 SANITARNI PROSTORI

PROTO
-ARCH

LEGENDA:

granica predmetnog obuhvata (P=1556 m^2)

Predmetna lokacija nalazi se u središtu Čilipa, na dijelovima kat. čest. 57/1 (Precrkva) i kat. čest. 57/2 (sanitarne prostorije unutar suterena stambene građevine). Prostor Precrkve predstavlja jedan od ključnih javnih prostora mjesta te ima značajnu društvenu, kulturnu i prostornu ulogu. Prostor se koristi kao mjesto svakodnevnog boravka stanovnika, ali i kao prostor održavanja različitih događanja poput vjerskih svečanosti, kulturnih manifestacija i turističkih događanja. Prostor Precrkve je neposredno povezan s prometnicama naselja te predstavlja vizualno i funkcionalno središte naselja.

Projektni zadatak

Projektni zadatak obuhvaća cjelovito uređenje prostora Precrkve u Čilipima, jednog od ključnih javnih prostora naselja s važnom društvenom, kulturnom i prostornom ulogom. Precrkva se koristi za svakodnevni boravak stanovnika, ali i za održavanje vjerskih svečanosti, kulturnih manifestacija i turističkih događanja.

Uređenjem se nastoji formirati jedinstvena i jasno čitljiva pješačka cjelina, s reprezentativnim prostorom ispred crkve te zonama kretanja, boravka i okupljanja. Zahvat uključuje sanaciju stepenica, obnovu pješačkih površina i zapadnog popločanog platoa, krajobrazno uređenje te uređenje sanitarnih prostorija.

Poseban naglasak stavlja se na sigurnost i pristupačnost svim korisnicima, uklanjanje arhitektonskih barijera te očuvanje postojećeg zelenila. Novo uređenje treba poštovati lokalnu arhitekturu i ambijentalni karakter Čilipa, uz korištenje prirodnog kamenja, nenametljivo oblikovane urbane opreme i integraciju postojećih stabala u nove zone boravka.

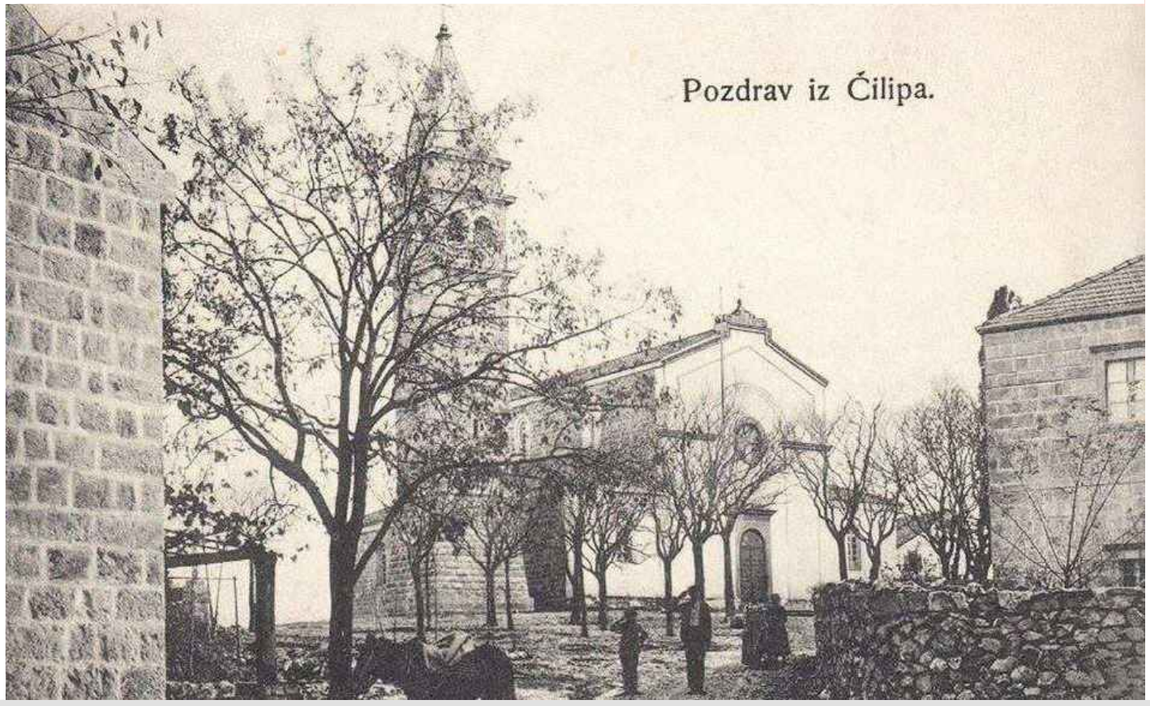
PROTO
-ARCH

Župa Čilipi utemeljena je 1731. godine kao jedna od mlađih crkvenih župa u Konavlima, zbog potrebe za rasterećenjem postojećih župa. Obuhvaćala je naselja Čilipi, Močići, Komaji sa zaselkom Vignji, Gabrile i Uskoplje.

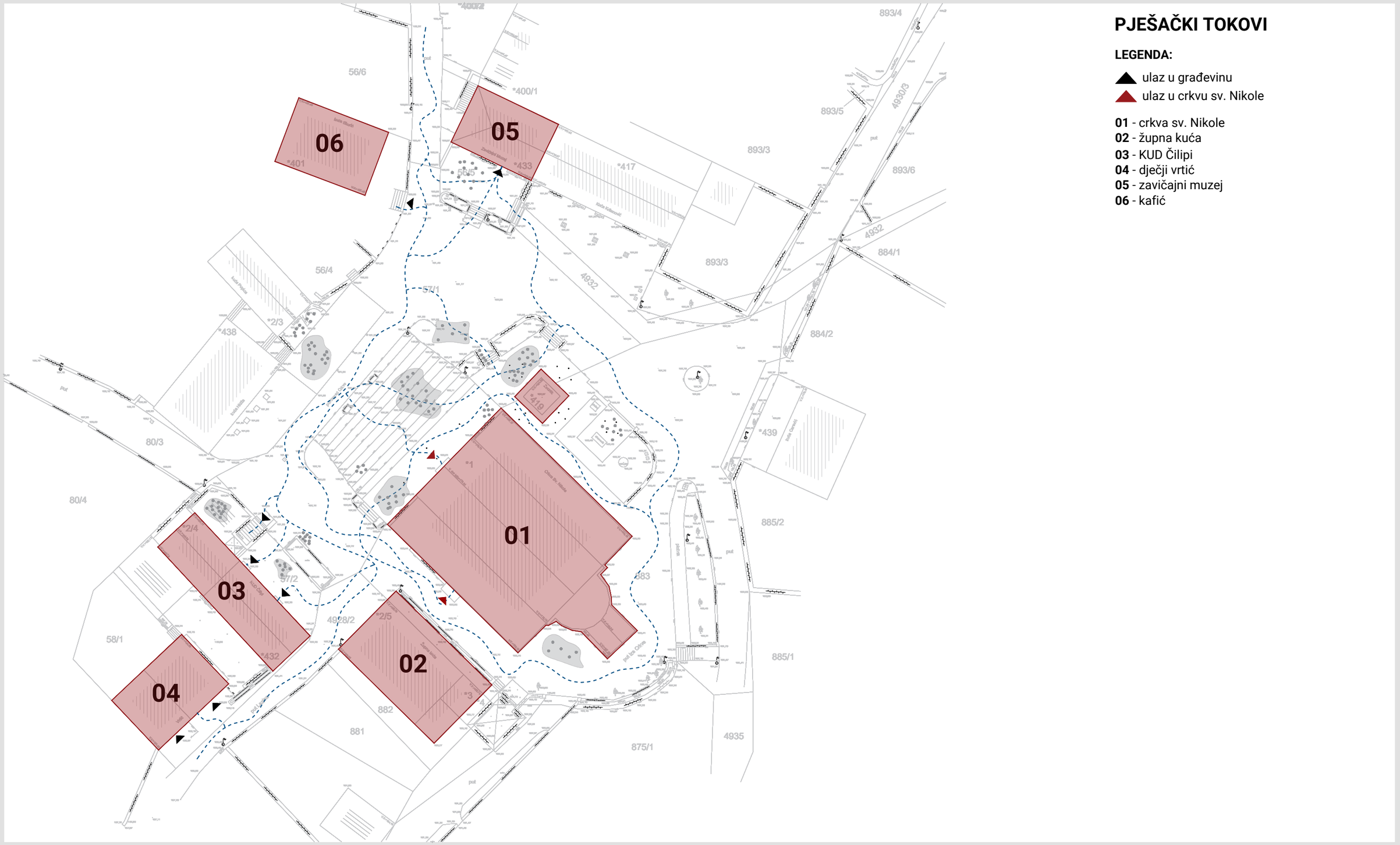
Prvotna matična crkva bila je manja crkva posvećena sv. Antunu, s tri oltara, preslicom i potrijemkom. Današnja crkva nalazi se na njezinim temeljima, a kao trag starije građevine sačuvan je kameni reljef Kristova uskrsnuća, najvjerojatnije iz 16. stoljeća, danas ugrađen u južni crkveni brod.

Sredinom 19. stoljeća Župa Čilipi brojila je oko 2.200 stanovnika, zbog čega postojeća crkva više nije mogla primiti dovoljan broj vjernika. Godine 1840. arhitekt Boriani u Dubrovniku izradio je projekt nove monumentalne trobrodne crkve u maniri neobaroknog klasicizma, predviđene za 1.600 vjernika. Rušenje stare crkve započelo je 1850., gradnja nove dvije godine kasnije, a crkva je dovršena 1853. godine. Izvedena građevina pojednostavljena je u odnosu na izvorni projekt, što se povezuje s nepovoljnim financijskim prilikama i oporavkom Konavala od rusko-crnogorskih pljački iz 1806. godine.

Nova crkva dobila je titular sv. Nikole, dok je jedan od oltara ostao posvećen sv. Antunu. Tijekom druge polovice 19. i početkom 20. stoljeća crkva se postupno opremala oltarima, umjetninama, orguljama i kipovima. Zvono je nabavljeno 1874., a zvonik je izgrađen 1898. godine. Prvotni zvonik imao je sat, koji na današnjem zvoniku nedostaje.

Prostor ispred crkve također se tijekom vremena mijenjao. Na fotografijama iz 1950-ih i 1960-ih vidljiva je kamena balustrada, a za potrebe nedjeljnih folklornih priredbi, koje se održavaju od 1967. godine, bila je dograđena i drvena tribina. Krajem 1970-ih balustrada i tribine uklonjene su te su izvedene današnje skale.

Crkva je kroz povijest više puta obnavljana. Najveća obnova provedena je nakon Domovinskog rata 1991. godine, kada je obnovljena spaljena sakristija. U sjevernom dvorištu crkve 2010. godine postavljena je skulptura "Konavoska mati", rad akademskog kipara Zlatka Čulara, posvećena hrvatskim braniteljima.

PJEŠAČKI TOKOVI

LEGENDA:

ulaz u građevinu

ulaz u crkvu sv. Nikole

01 - crkva sv. Nikole
02 - župna kuća
03 - KUD Čilipi
04 - dječji vrtić
05 - zavičajni muzej
06 - kafić

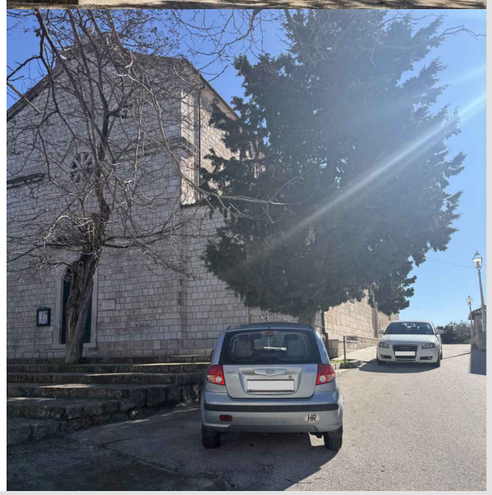
PROTO
-ARCH

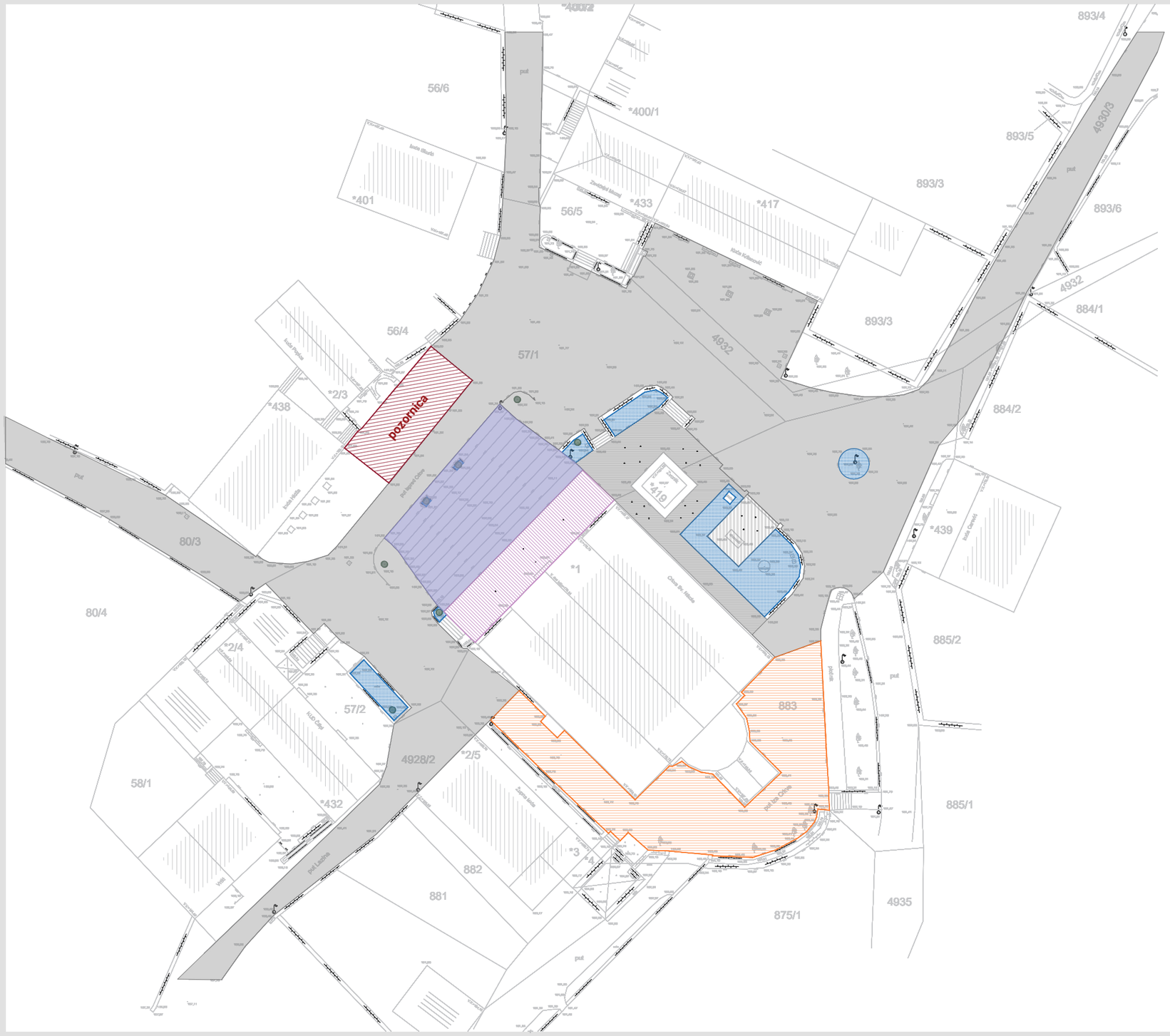
PROMET / PROMET U MIROVANJU

PROTO
-ARCH

ZELENILO / POPLOČANJE

LEGENDA:

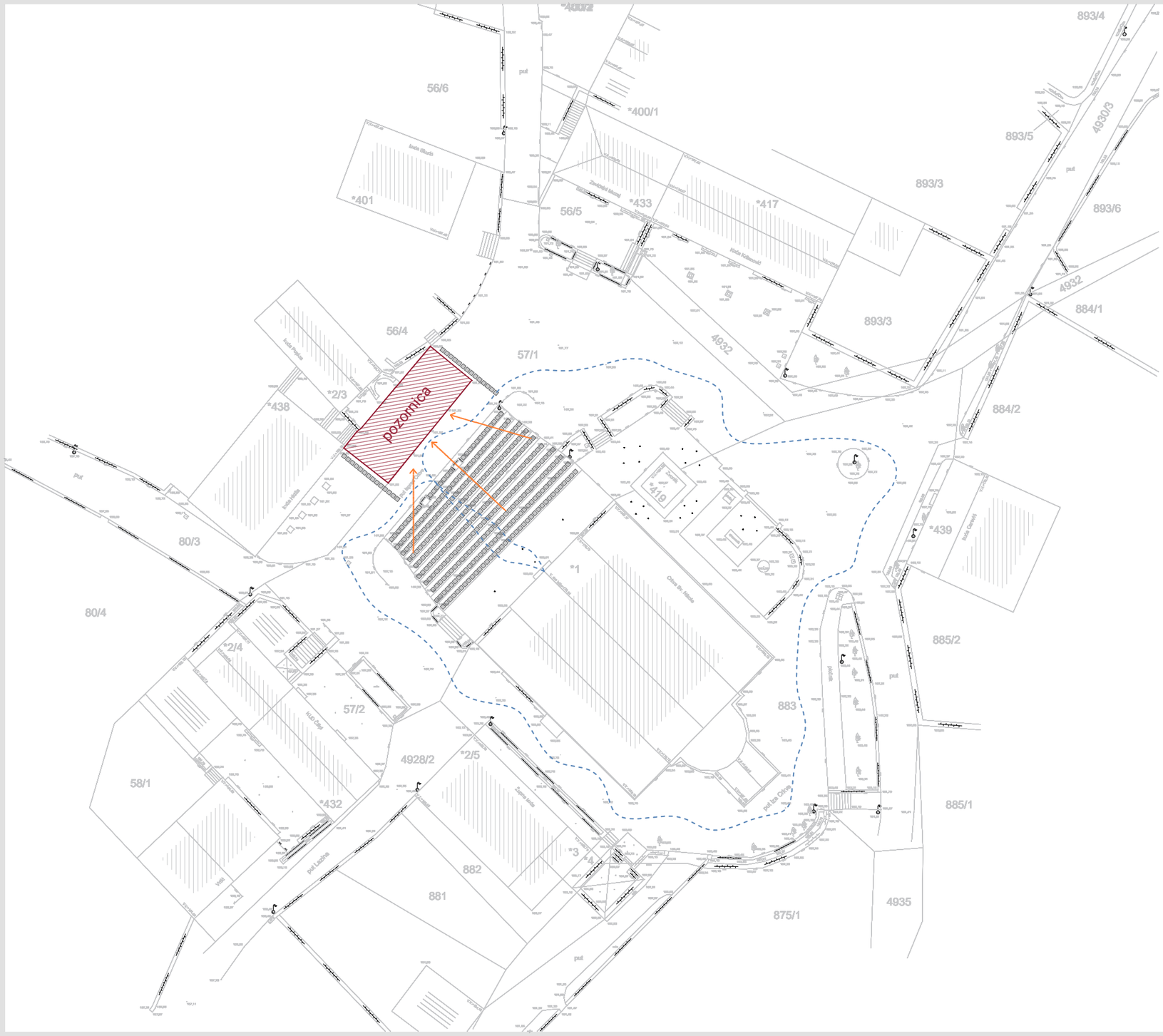
- asfalt
- zelenilo
- kameno popločanje
  dim. 45 x 48 cm / 1920.
- beton
- brački kamen
  dim. 30 x 45 cm
- brački kamen + kamene kocke
- kameno popločanje
  dim. 40 x 40 cm

PROTO
-ARCH

SCENARIJI KORIŠTENJA

01 / nedjeljne folklorne priredbe
02 / procesije / mise na otvorenom / blagoslov
03 / kazališne predstave, zabave
04 / korosante u Čilipima / nastupi

PROTO
-ARCH

analiza postojećeg stanja / problemska karta 04

01

02

03

04

PROTO
-ARCH

LEGENDA:

- stabla III. kategorije boniteta
- stabla IV. kategorije boniteta

1, 4 - Pinija / *Pinus pinea*
2, 9 - Čempres / *Cupressus sempervirens "Horizontalis"*
3, 5, 6, 7, 8 - Bagrem / *Robinia pseudoacacia*

NAPOMENA: Stabla r.br. 3,5,6,7,8 se uklanjaju, a stabla r.br. 1,2,4,9 se zadržavaju.

Postojeću vegetaciju prostora Precrkve čini devet evidentiranih stabala, među kojima su zastupljene tri vrste: pinj (Pinus pinea), horizontalni čempres (Cupressus sempervirens 'Horizontalis') i bagrem (Robinia pseudoacacia). Provedenom analizom i valorizacijom postojećeg biljnog fonda utvrđeno je različito stanje stabala, pri čemu su svrstana u III. i IV. kategoriju boniteta. Stabla III. kategorije boniteta, odnosno dva pinja i dva čempresa, predviđena su za očuvanje i integraciju u buduće krajobrazno uređenje, dok se pet stabala bagrema, svrstanih u IV. kategoriju boniteta, predviđa za uklanjanje. Planiranim zahvatom nastoji se očuvati kvalitetan postojeći biljni fond te stvoriti preduvjete za njegovu nadopunu u skladu s povijesnim i prostornim karakterom prostora Precrkve.

PROTO
-ARCH

analiza postojećeg stanja / bonitet stabala

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

KONCEPT

Projektom se planira rekonstruirati postojeći javni prostor suvremenom intervencijom u zatečeni kontekst. Rekonstrukcijom i modernim oblikovanjem stepenica uz poštivanje prostorno izvorne ideje te hortikulturnom revitalizacijom i modernim popločanjem pješačke zone stvara se novi doživljaj javnog prostora namijenjenog praćenju folklornih, kulturnih i crkvenih događanja.

ARHITEKTONSKO-URBANISTIČKO I KRAJOBRAZNO OBLIKOVANJE PROSTORA PRECRKVE

Prostor Precrkve koncipiran je kao reprezentativna javna površina amfiteatralnog karaktera, čije se oblikovanje temelji na suvremenoj interpretaciji tradicionalnog mediteranskog trga kao središnjeg mjesta društvenog, kulturnog i javnog života naselja.

Osnovni oblikovni koncept zasniva se na topografskom modeliranju partera kroz sustav koncentrično organiziranih, lučno zakrivljenih i visinski stupnjevanih terasa, kojima se ostvaruje postupna prostorna gradacija između pojedinih razina prostora. Ritmičkim ponavljanjem horizontalnih ploha i njihovih blago zaobljenih rubova formira se jedinstvena, skulpturalno artikulirana površina koja prostoru daje prepoznatljiv arhitektonski identitet.

Amfiteatralna struktura nije oblikovana kao izdvojeni arhitektonski element, već kao integralni dio parternog uređenja, čime se postiže kontinuitet između komunikacijskih, boravišnih i okupljališnih površina. Terasasti elementi istodobno definiraju prostornu kompoziciju i omogućuju neformalno sjedenje, zadržavanje te organizaciju različitih društvenih i kulturnih događanja na otvorenom.

Posebna vrijednost oblikovnog rješenja očituje se u integraciji visokog zelenila unutar geometrijski strukturiranog partera. Vertikalni elementi stabala i razvedene strukture njihovih krošnji uspostavljaju vizualni kontrapunkt naglašenoj horizontalnosti terasastih ploha. Takvim odnosom arhitektonskih i prirodnih elemenata ostvaruje se uravnotežena prostorna kompozicija u kojoj vegetacija, osim ambijentalne i mikroklimatske funkcije, aktivno sudjeluje u oblikovanju identiteta javnog prostora.

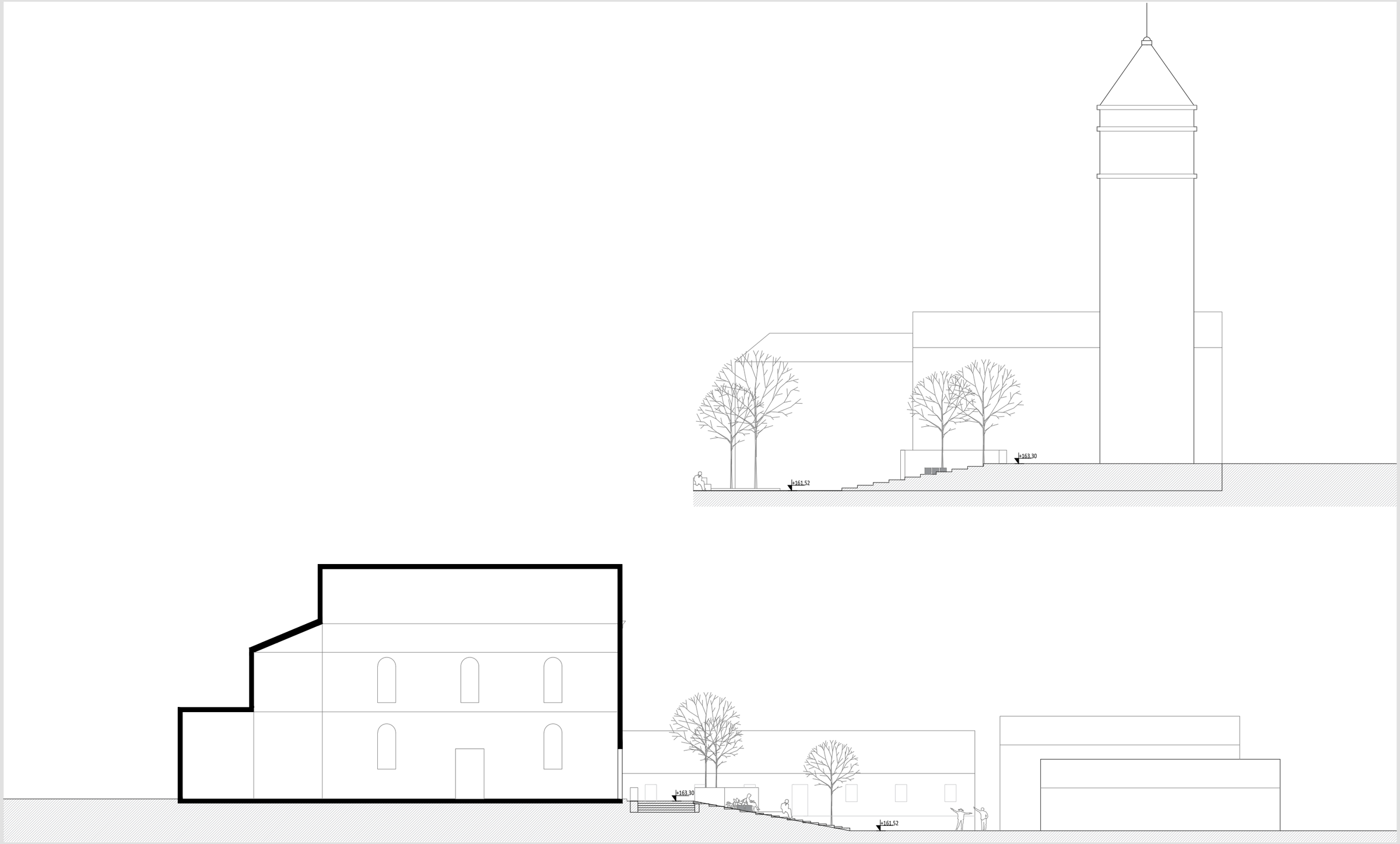
U odnosu prema povijesnom sakralnom sklopu, suvremena intervencija odlikuje se oblikovnom suzdržanošću, jasnoćom geometrijske koncepcije i nenametljivom materijalizacijom. Horizontalno usmjerenje terasastog partera uspostavlja kompozicijsku ravnotežu s dominantnom vertikalom crkvenog zvonika, dok zakrivljena geometrija unosi suvremeni oblikovni sloj bez neposrednog oponašanja povijesnih arhitektonskih elemenata.

Na taj se način ostvaruje dijalog između povijesne i suvremene arhitekture, utemeljen na načelu jasne distinkcije novog zahvata i poštovanja zatečenih ambijentalnih vrijednosti. Suvremeno oblikovanje prostora Precrkve pritom ne konkurira monumentalnosti sakralne građevine, već nastoji afirmirati njezinu prostornu i simboličku važnost unutar strukture naselja.

Amfiteatralno oblikovani prostor Precrkve tako predstavlja suvremenu reinterpretaciju tradicionalnog crkvenog trga, u kojoj se arhitektonska artikulacija terena, krajobrazni elementi i javne funkcije objedinjuju u cjelovitu prostornu kompoziciju, pridonoseći prepoznatljivosti, funkcionalnosti i ambijentalnoj kvaliteti središnjeg javnog prostora naselja.

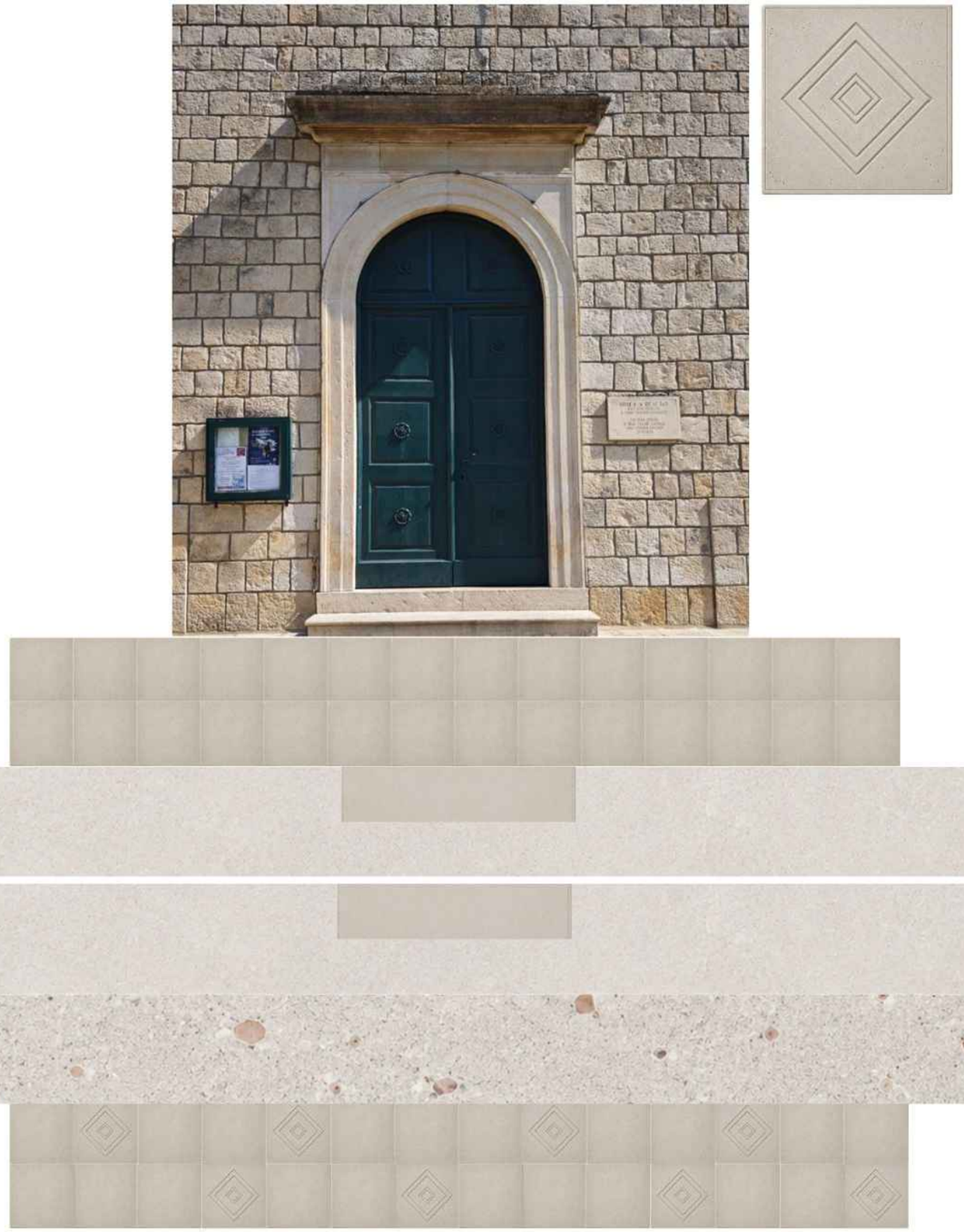
PROTO
-ARCH

planirano stanje / tlocrt

PROTO
-ARCH

planirano stanje / presjeci

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

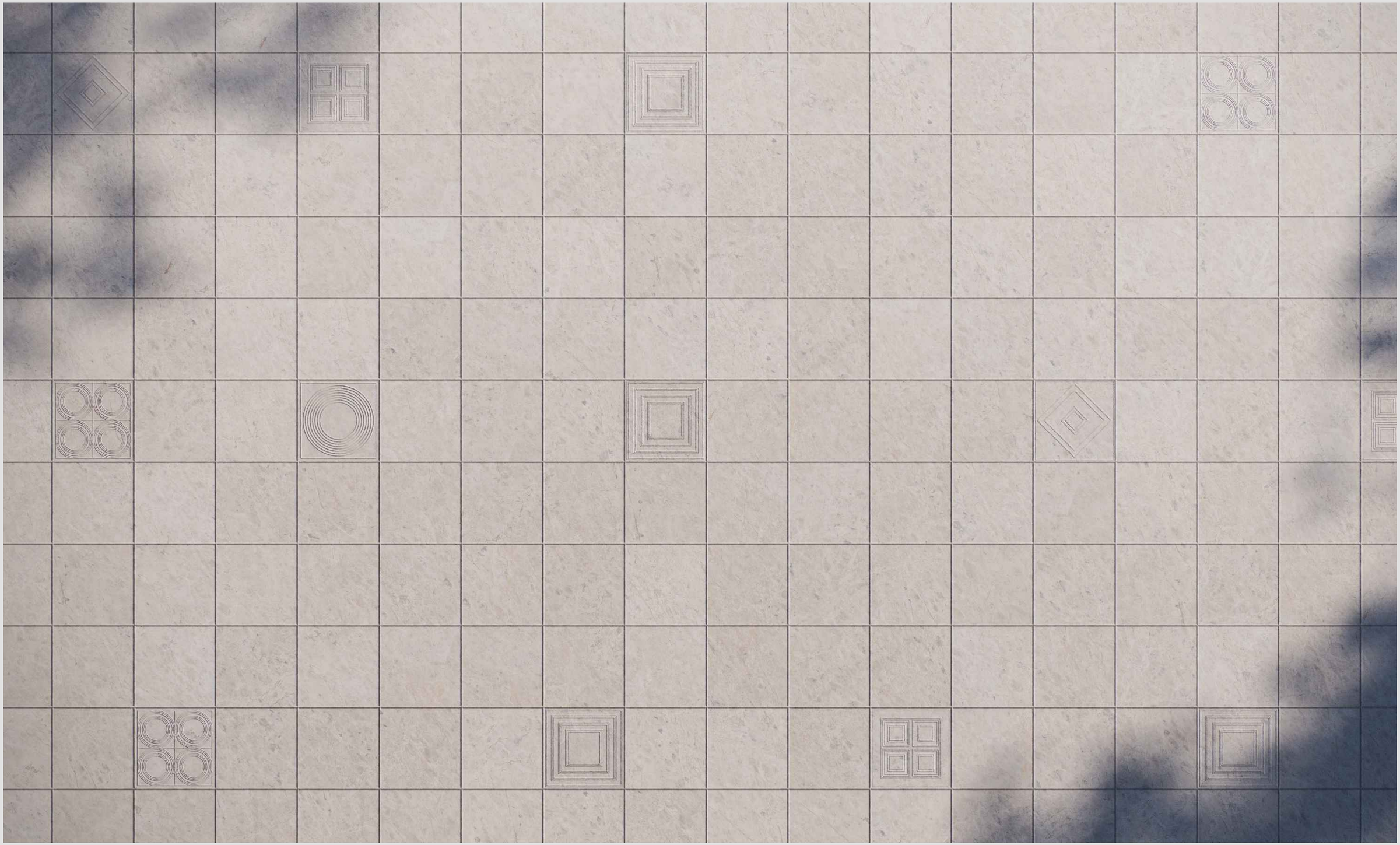
PROTO
-ARCH

planirano stanje / vizualizacije

PROTO
-ARCH

planirano stanje / vizualizacije

PROTO
-ARCH

Cupressus sempervirens "Stricta"

Gleditsia triacanthos 'Skyline'

Pinus pinea

Stabla III. kategorije boniteta, odnosno dva pinja i dva čempresa, predviđena su za očuvanje i integraciju u buduće krajobrazno uređenje, dok se pet stabala bagrema, svrstanih u IV. kategoriju boniteta, predviđa za uklanjanje. Planiranim zahvatom nastoji se očuvati kvalitetan postojeći biljni fond te stvoriti preduvjete za njegovu nadopunu u skladu s povijesnim i prostornim karakterom prostora Precrkve.

Gleditsia triacanthos 'Skyline' – elegantno listopadno stablo prozračne, lagane krošnje. Sitni, nježni listovi stvaraju finu, čipkastu teksturu i filtriranu sjenu, zbog čega krošnja djeluje lagano i ne zatvara prostor. U jesen poprima izražene zlatnožute tonove, dajući snažan sezonski vizualni efekt.

Piramidalni čempres uvodi snažan vertikalni akcent, naglašava sakralni karakter.

Lovor oblikuje gust zimzeleni zeleni zid koji vizualno i prostorno odvaja dio crkvenog trga od parkirališta. Kao tradicionalna mediteranska vrsta unosi miris i svečan karakter, primjeren je prostoru uz crkvu.

PROTO
-ARCH

planirano stanje / krajobrazno uređenje

Cupressus sempervirens "Stricta"

Lovor oblikuje gust zimzeleni zeleni zid koji vizualno i prostorno odvaja dio crkvenog trga od parkirališta. Kao tradicionalna mediteranska vrsta unosi miris i svečan karakter, primjeren je prostoru uz crkvu

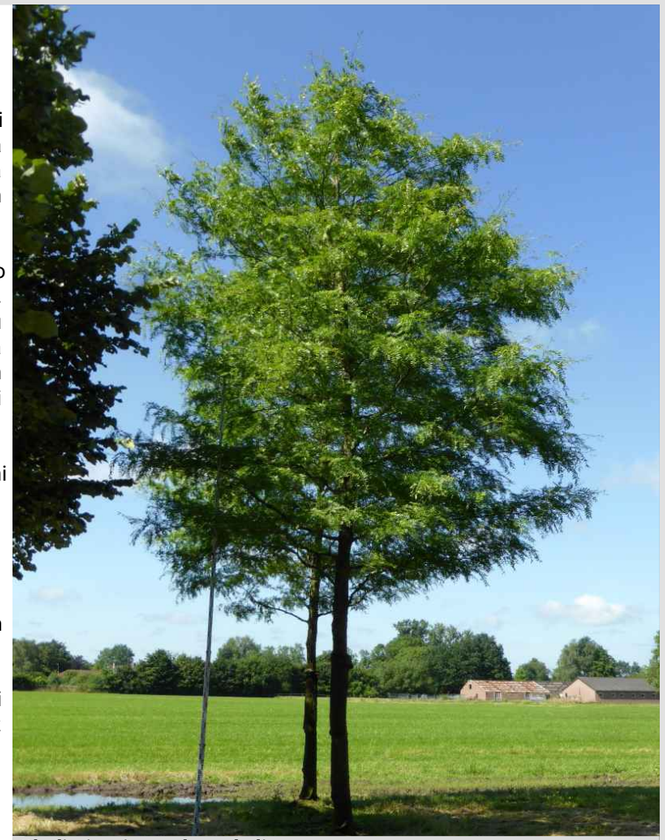
Gleditsia triacanthos 'Skyline' **–** elegantno listopadno stablo prozračne, lagane krošnje. Sitni, nježni listovi stvaraju finu, čipkastu teksturu i filtriranu sjenu, zbog čega krošnja djeluje lagano i ne zatvara prostor. U jesen poprima izražene zlatnožute tonove, dajući snažan sezonski vizualni efekt.

Piramidalni čempres uvodi snažan vertikalni akcent, naglašava sakralni karakter

podrast

70–80% *Pittosporum tobira 'Nana'* kao baza
20–30% *bijeli Agapanthus* u ponavljajućim grupama od 3–7 komada.

Tako *pittosporum* daje kompaktan zeleni volumen cijele godine, a agapanthus ljeti iz njega izbaci bijele kuglaste cvatove.

Gleditsia triaganthos skyline

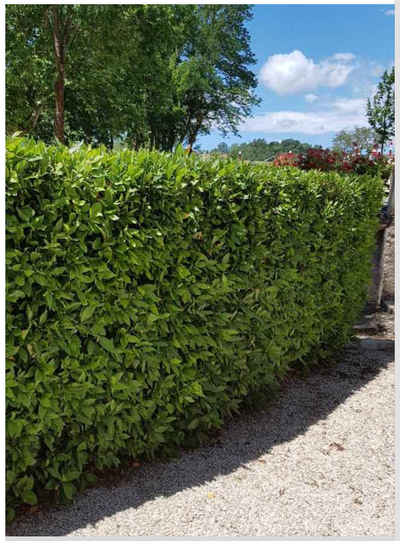

Agapanthus "White baby"

Pittospora topira "Nana"

Laurus nobilis

PROTO
-ARCH

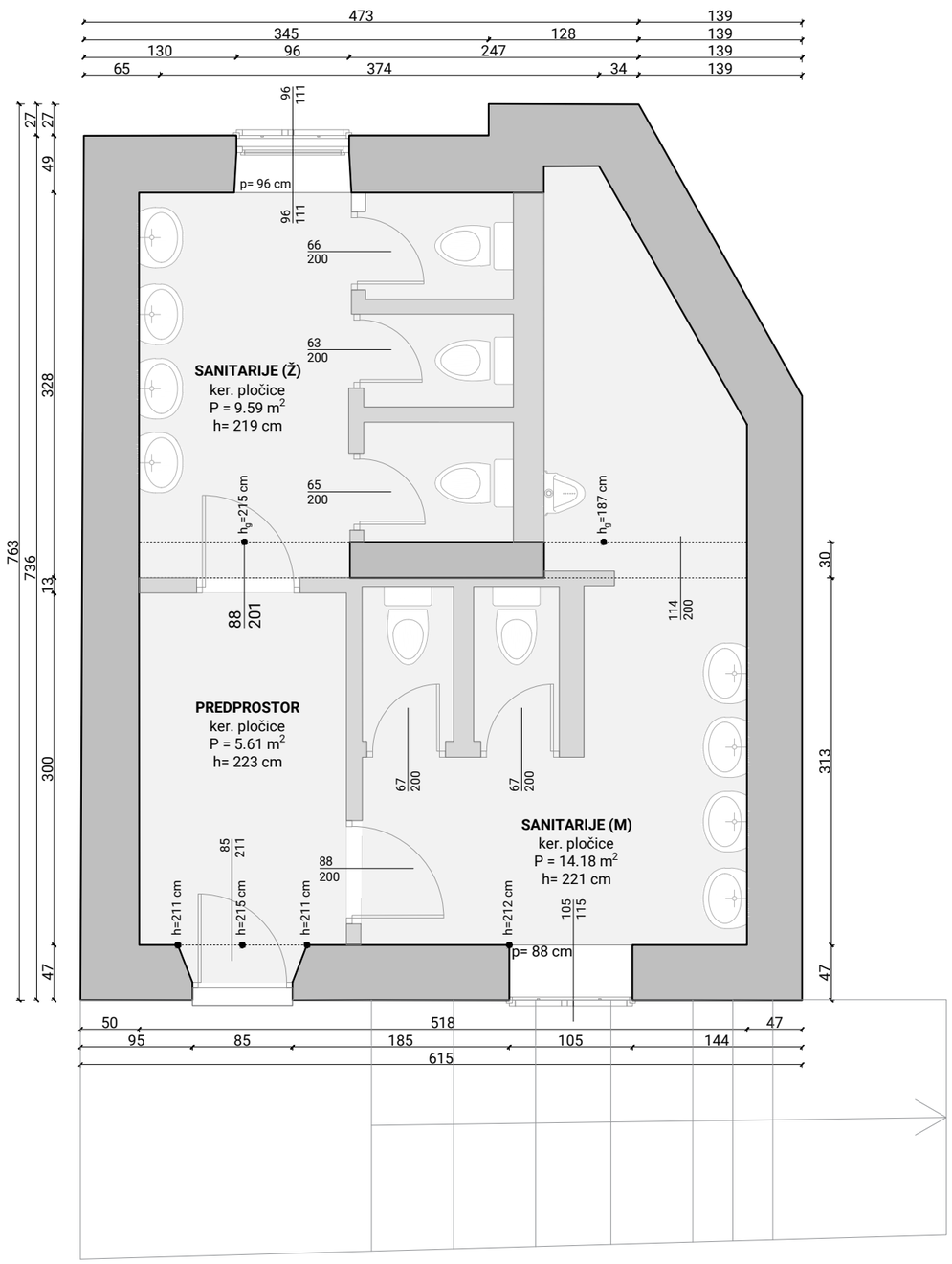
PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

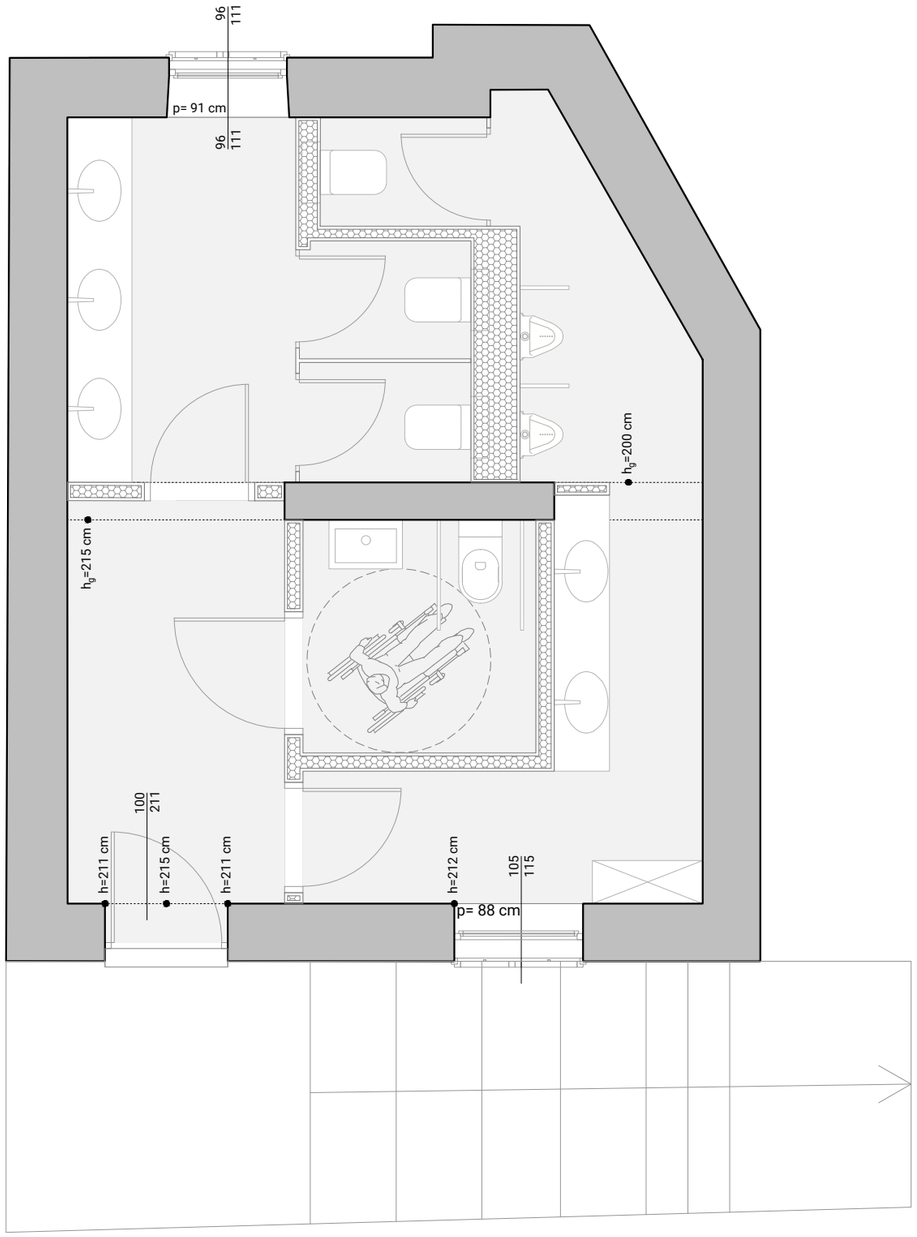

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

sanitarni prostori/ postojeće stanje

PROTO
-ARCH

sanitarni prostori/ planirano stanje

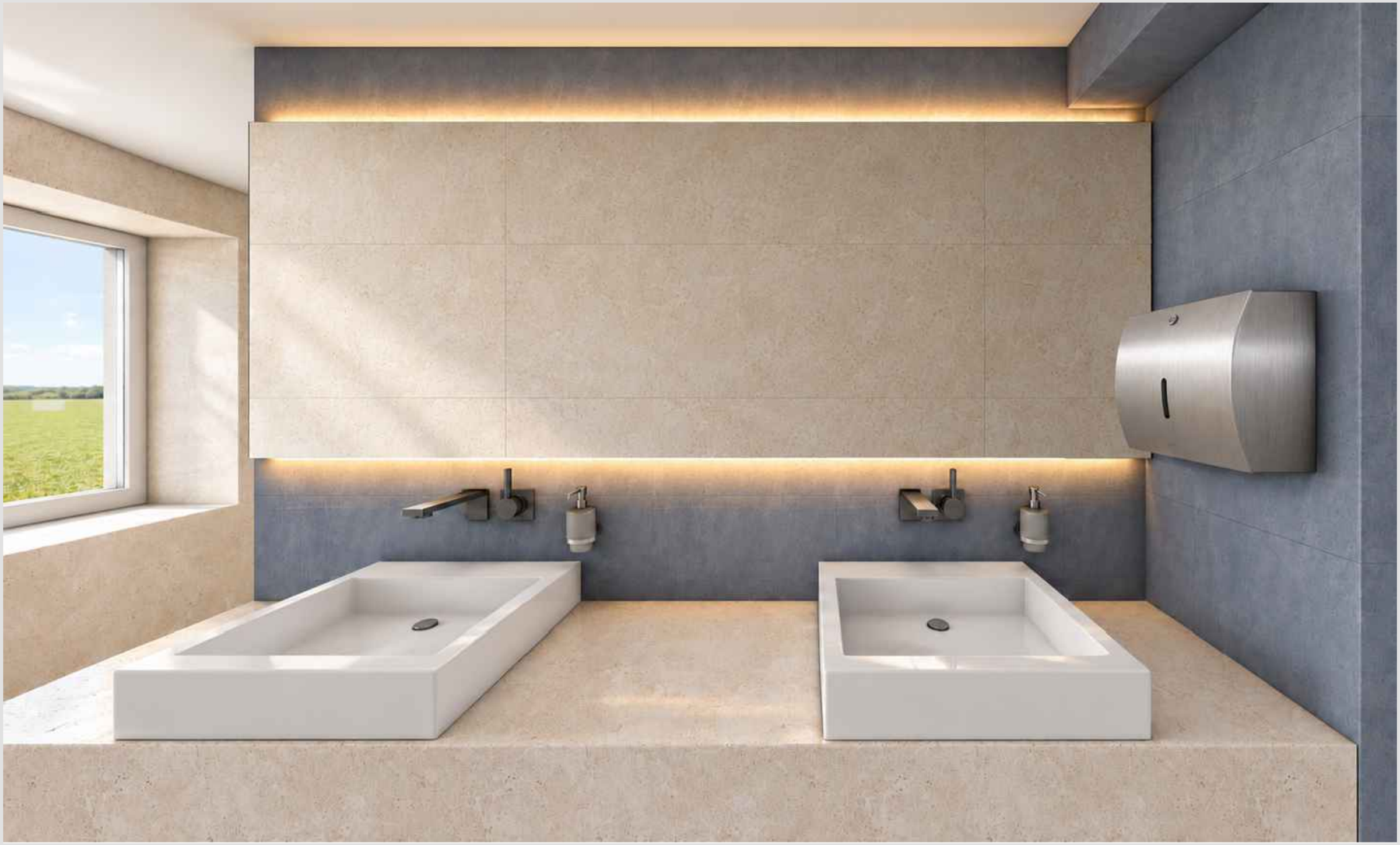
PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH

PROTO
-ARCH